

Nr 227.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ändrade grunder för ersättning av statsmedel för taxeringsarbete i Stockholms stad m. m.; given Stockholms slott den 10 mars 1944.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 mars 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför.

Enligt en mellan generalpoststyrelsen och överståthållarämbetet år 1937 träffad överenskommelse förmedlar statens intressekontor uppbörd av skatterestantier för i Stockholms stad mantalsskrivna personer. Enligt beräkningar, vilka framlagts av generalpoststyrelsen vid avgivande av framställning om medelsanvisning för intressekontoret för budgetåret 1944/45 — avseende intressekontorets driftkostnader under år 1942 efter avdrag av infly-

tande avgifter — ha kontorets kostnader för ifrågavarande skatteförmedling inom Stockholms stad under åren 1937—1942 uppgått till sammanlagt 364 000 kronor. Stockholms stad har hittills icke lämnat något bidrag till täckning av ifrågavarande kostnader. Generalpoststyrelsen har upprepade gånger, senast i sin framställning om anslag till intressekontoret för budgetåret 1944/45 hemställt, att sådana kostnader måtte ersättas postverket. Ifrågavarande kostnadsreglering har emellertid uppskjutits i avbidan på utredning i ämnet.

Den 10 maj 1943 tillkallade jag, med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande, en särskild sakkunnig med uppdrag att inom finansdepartementet verkställa utredning och efter förhandlingar med Stockholms stad till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till överenskommelse mellan staten och staden om fördelning av kostnaderna för restskatteförmedling genom intressekontorets försorg för i Stockholm mantalsskrivna personer.

Den sakkunnige, generaldirektören W. Björck, har den 6 mars 1944 inkommit med förslag till avtal rörande ifrågavarande kostnadsfördelning. Förslaget, om vars lydelse överenskommelse träffats vid förhandlingar den 3 mars 1944 mellan den sakkunnige och representanter för Stockholms stad, har följande innehåll.

F ö r s l a g

till

a v t a l

mellan Kungl. Maj:t och Kronan samt Stockholms stad rörande den av statens intressekontor bedrivna restskatteförmedlingen för i Stockholms stad mantalsskrivna personer.

Mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt Stockholms stad, å andra sidan, har överenskommit som följer.

§ 1.

Staden förbinder sig att för den restskatteförmedling beträffande i staden mantalsskrivna personer, som statens intressekontor enligt en mellan generalpoststyrelsen och överståthållarämbetet i april 1937 träffad överenskommelse bedrivit under tiden den 1 maj 1937—den 31 december 1943, senast den 30 juni 1944 till kronan erlægga ett belopp av 225 000 kronor.

§ 2.

För restskatteförmedling genom statens intressekontor under tiden från och med den 1 januari 1944 skall staden utgiva ersättning till kronan efter fyra procent å de kommunala restutskylder, som av intressekontoret inleveras till staden. Den kronan tillkommande ersättningen skall beräknas per kalenderår samt erläggas inom 30 dagar efter det att uppgift från intresse-

kontoret angående storleken av det under närmast föregående kalenderår inlevererade utskyldsbeloppet kommit skatteverket till handa.

Såsom kommunala anses de utskylder, vilka hänföra sig till kommunaldebetsedel. Med restutskylder förstås utskylder, vilka uppföras på restlängd jämte å desamma belöpande indrivningsavgifter.

§ 3.

Detta avtal innebär ej hinder för staden att träffa överenskommelse med en eller flera skatteförmedlingskassor eller andra intressekontor om restskatteförmedling. Vid skatteverkets påpekande för den restskatteskyldige om möjligheten att begagna sig av ifrågavarande kassors eller intressekontors verksamhet skall dock samtidigt statens intressekontors restskatteförmedling även omnämnas.

§ 4.

De i § 2 angivna ersättningsgrunderna skola tillämpas i fråga om restskatteförmedlingen under åren 1944—1948.

Detta avtal är träffat under förutsättning av att kronan under åren 1944—1948 lämnar ett årligt bidrag på lägst 940 601 kronor till stadens kostnader för taxeringsarbetet. Skulle utfästelse från kronans sida härom ej lämnas är detta avtal förfallet.

I fråga om grunderna för avtalet har den sakkunnige anfört i huvudsak följande.

Vid verkställda beräkningar hade intressekontorets kostnader för ifrågavarande restskatteförmedling under åren 1937—1943 beräknats till i runt tal 450 000 kronor.

Antalet överenskommelser om skatteförmedling beträffande krono- respektive kommunalutskylder fördelade sig med 49,3 procent på kronoutskylderna och 50,7 procent på kommunalutskylderna. Av de förmedlade restskattebeloppen belöpte sig 52 procent på det förra och 48 procent på det senare slaget av utskylder. Med hänsyn härtill hade det ansetts skäligen att kostnaderna för restskatteförmedlingen under åren 1937—1943 fördelades lika mellan kronan och staden.

Vidkommande den framtida kostnadsfördelningen vore det önskvärt med en så enkel fördelningsregel som möjligt. Närmast till hands låge att bestämma stadens ersättning till visst procenttal av beloppet av inlevererade kommunala restskatter. Då, såsom framginge av vad förut anförts, resultaten av en fördelning efter antal överenskommelser och efter skattesummor nära sammanfölla, syntes någon mera vägande invändning icke kunna framställas mot en dylik lösning.

För procenttalets bestämmande vore andelstalen för åren 1937—1943 av intresse. Dessa andelstal framginge av följande sammanställning, vilken dessutom innehöll de absoluta siffrorna för stadens ersättning beräknad efter de inlevererade skattebeloppen och — beträffande åren 1937—1942 — jämväl efter antalet överenskommelser.

Sammanställning av Stockholms stads ersättning enligt vissa beräkningsgrunder.

1	2	3	4	5
År	Intressekontorets kostnader Kr.	Efter antalet överenskommelser beräknad ersättning från Stockholms stad Kr.	Efter inlevererade kommunalskatter beräknad ersättning från Stockholms stad Kr.	I kol. 4 angiven ersättning uträknad i procent å inlevererade kommunalskatter %
1937.....	36 200	21 556	23 525	27·99
1938.....	58 200	26 866	31 676	7·25
1939.....	53 245	25 762	25 373	5·83
1940.....	68 137	33 817	31 407	6·98
1941.....	82 199	41 570	38 749	4·62
1942.....	84 459	43 191	39 427	3·93
Summa för 1937—1942	382 440	192 762	190 157	
1943.....	85 000		40 545	3·62

Den exceptionellt höga procentsiffran för år 1937 syntes kunna förklaras därav, att å ena sidan intressekontorets kostnader under första verksamhetsåret finge antagas ha varit relativt sett något högre än sedan verksamheten blivit upporganiserad, medan å andra sidan de restskyldiga under detta verksamhetsår (8 månader) icke hunnit verkställa större inbetalningar. Den sedermera tämligen jämnt fortgående minskningen av procentalen syntes bero icke endast på de bättre möjligheter att utnyttja personal och lokaler, vilka blivit en följd av omsättningens ökning, utan även därpå att arbetsgivarna i allt större omfattning varit behjälpliga vid restskattebetalningen. Numera vore arbetsgivare pliktig att medverka (förordningen den 30 april 1943, nr 205, § 12). Under de tre senaste åren hade andelstalen uppgått till resp. 4,62, 3,93 och 3,62 procent. Det finge — åtminstone för den händelse verksamheten icke skulle nedgå kraftigt i omfång — anses sannolikt, att en tillämpning av den förordade procentsatsen under femårsperioden 1944—1948 komme att giva ett tämligen riktigt resultat. Då indrivningsavgiften å såväl krono- som kommunalutskylder numera utginge med 4 procent, kunde förslaget sägas innebära, att Stockholms stad avstode från staden tillkommande indrivningsavgift å restskatter, vilkas inbetalning förmedlades av statens intressekontor.

Såsom av det föregående främgår har vid de förenämnda förhandlingarna från stadens sida såsom villkor för stadens utfästelse förutsatts, att kronan under åren 1944—1948 lämnar ett årligt bidrag å lägst 940 601 kronor till stadens kostnader för taxeringsarbetet. Jag torde i anledning härav till behandling få upptaga frågan om kronans bidrag till kostnaderna för taxeringsarbetet i Stockholm.

Enligt bestämmelserna i 145 § taxeringsförordningen bestrides huvudparten av kostnaderna för taxeringsarbetet av statsmedel. Vad beträffar den årliga taxeringen utgår sålunda ersättning av sådana medel bl. a. till ordförändarna och kronoombuden i taxeringsnämnderna [1 mom. 1)], för Stockholms stads prövningsnämnds utgifter samt till sakkunniga m. fl. [1 mom. 5), jämfört med 5 och 6 mom.]. Har kommun åtagit sig kostnader för sär-

skilda anstalter för taxeringsarbetet genom tillhandahållande av kommunens tjänstemän (i Stockholm tjänstemän hos överståthållarämbetet) till biträden därvid eller annorledes, lämnar staten bidrag till kostnaderna under förutsättning att Kungl. Maj:t finner dessa anstalter äga särskilt värde för det allmänna [1 mom. 2)]. Av statsmedel bestrides vidare gottgörelse för det arbete med uppläggande av taxeringslängder m. m., som åligger vissa tjänstemän i städerna [1 mom. 3)].

Enligt 13 § förordningen den 14 juni 1933 (nr 357) om åsättande i vissa fall av särskilt uppskattningsvärde å fastighet må bl. a. ordförande och av överståthållarämbetet eller länsstyrelse förordnad ledamot i taxeringsnämnd för göromål enligt förordningen, där så finnes skäligt, åtnjuta särskild ersättning av statsmedel.

I Stockholm handhades intill den 1 oktober 1936 taxeringen jämte debiteringen av överståthållarämbetets avdelning för uppbördsärenden, i vars arbetsuppgifter jämväl ingick uppbörden med redovisning. Den mera fast anställda personalen vid avdelningen avlönades av staden, varförutom vissa av tjänstemännen uppburo sportler (bl. a. debetsedellösen) till betydande belopp. Vidare utgingo ersättningar av statsmedel jämlikt 145 § taxeringsförordningen direkt till olika befattningshavare. Av övriga ersättningar, som bestredos av statsmedel, märktes särskilt ett bidrag å 70 000 kronor (tidigare 90 000 kronor), som med stöd av 145 § 1 mom. 3) utbetalades till staden. Bidraget, som utgått sedan år 1921, var motiverat med att den då verkställda omorganisationen av uppbördsavdelningen genom ett förbättrat taxeringsförfarande finge anses ha tillgodosett även statsverkets intresse.

År 1935 upprättades av överståthållarämbetet förslag till omorganisation av ämbetets avdelning för uppbördsärenden till en avdelning för skatteärenden. Sedan Stockholms stadsfullmäktige i princip godkänt förslaget under förutsättning att överenskommelse träffades med statsverket om statsbidrag till staden enligt grunder som kunde av stadsfullmäktige godtagas, underställde överståthållarämbetet Kungl. Maj:t frågan om ändrade grunder för lämnande av ersättning av statsmedel för taxeringsarbete i Stockholm. I en den 17 januari 1936 dagtecknad proposition, nr 39, föreslog därefter Kungl. Maj:t riksdagen, bland annat, att bemyndiga Kungl. Maj:t att för en tid av tre år, räknat från och med den dag förslaget till omorganisation trädde i kraft, medgiva, att i stället för ersättning, som jämlikt 145 § taxeringsförordningen eller 13 § förordningen om åsättande i vissa fall av särskilt uppskattningsvärde å fastighet skulle utgå av statsmedel till personer, som biträtt med taxeringsarbete i Stockholms stad, visst bestämt belopp finge utbetalas till staden under huvudsakligen de villkor och förutsättningar, som av mig såsom föredragande departementschef angivits vid anmälan av propositionen inför Kungl. Maj:t. Sedan propositionen bifallits av riksdagen samt stadsfullmäktige bekräftat sitt preliminära godkännande av förslaget, genomfördes omorganisationen med ikraftträdande av ny lönestat och instruktion för överståthållarämbetets avdelning för skatteärenden den 1 oktober 1936. Samtliga sportler indrogos till stadens kassa.

I fråga om den närmare utformningen av bestämmelserna om ersättningen till staden samt vad i övrigt i ärendet förekom får jag i huvudsak hänvisa till propositionen 39/1936. Ersättningen skulle enligt de fastställda grunderna uppgå till 200 000 kronor för år, då allmän fastighetstaxering ej ägt rum, med tillägg av 14 000 kronor för år, då sådan taxering skett. Staden skulle samtidigt bestrida alla med taxeringsarbetet i Stockholm förenade kostnader, vilka enligt sistnämnda båda författningsrum skulle ersättas av statsmedel, dock med det undantag att i den mån taxeringsuppgifter alltjämt skulle handhavas av andra än tjänstemän hos överståthållarämbetet, ersättning härför fortfarande skulle utgå direkt av statsmedel. Undantaget avsåg bland annat arvoden till ordförandena i taxeringsnämnderna och fastighetstaxeringsnämnderna, till vissa kronoombud samt till den ordinarie prövningsnämndens och den särskilda prövningsnämndens ledamöter.

För envar av tidsperioderna 1 oktober 1939—30 september 1940 samt 1 oktober 1941—30 september 1942 har ersättningsbeloppet bestämts till 220 000 kronor.

Vid anmälan av propositionen 137/1942 anfördes att ett för riksdagen samtidigt framlagt förslag till omorganisation av överståthållarämbetet föranledde att ställning måste tagas till frågan om den ersättning som för tiden efter den 30 september 1942 borde utgå till Stockholms stad för taxeringsarbetet i Stockholm. Enär taxeringsmyndigheternas organisation vore under utredning samt frågan om och i vad mån Stockholms stad borde bidra till statens intressekontors restskatteförmedling vore svävande, ansåg jag att slutlig ställning tills vidare icke borde tagas till spörsmålet om ersättning till Stockholms stad för taxeringsarbetet. Jag förordade därför att sistnämnda ersättningsfråga reglerades allenast provisoriskt för ytterligare ett år. Medan den kommitté, som utarbetat förslaget till överståthållarämbetets omorganisation, föreslagit en höjning av det årliga ersättningsbeloppet från 220 000 kronor till 282 000 kronor ansåg jag för egen del att ersättningen borde bestämmas till i runt tal 250 000 kronor. Propositionen i ämnet bifölls av riksdagen.

Vid framläggandet av proposition nr 289 till 1943 års riksdag anfördes, att enär frågan om en omorganisation av taxeringsväsendet ännu icke vore slutligt avgjord samt utredning genom särskilt tillkallad sakkunnig påginge angående fördelningen mellan staten och Stockholms stad av kostnaderna för intressekontorets restskatteförmedling för inom staden mantalsskrivna personer, det syntes liksom året dessförinnan vara lämpligast att reglera förevarande ersättningsfråga enbart för ett år framåt. Ersättningen syntes böra bestämmas till oförändrat belopp, 250 000 kronor. Det sålunda framlagda förslaget godkändes av riksdagen.

Från stadens sida har nu ifrågasatts en höjning av ersättningen under hänvisning till den ökning av kostnaderna för taxeringsarbetet i första instans, som staten påtagit sig genom den vid 1943 års riksdag beslutade nya taxeringsorganisationen i länen. Med anledning härav ha förhandlingar upptagits mellan kronan och staden i nämnda fråga, varvid preliminär uppgörelse

träffats om att kronans bidrag skulle bestämmas till det i det föregående angivna beloppet 940 601 kronor.

Nämnda belopp har med beaktande av den beslutade utökningen av länsstyrelsernas taxeringsavdelningar beräknats med utgångspunkt från de ersättningsgrunder, som på sin tid föreslogos av 1940 års förhandlingskommision (SOU 1940: 28) i fråga om statens bidrag till taxeringskostnaderna i Stockholm. Därvid har dock bortsetts från de kostnader, som sammanhånga med de mera krisbetonade skatterna, exempelvis omsättnings-, krigskonjunktur- och kupongskatterna.

För egen del anser jag mig kunna godtaga, att stadens bidrag till intressekontorets skatteförmedling bestämmas enligt de grunder som framgå av föreliggande avtalsförslag. Jag förutsätter därvid, att de för ifrågavarande skatteförmedling beträffande i Stockholm mantalsskrivna personer uppkomna kostnader, vilka avse tiden till och med år 1943 och vilka icke täckas av stadens bidrag, få slutligt stanna å postverket.

*Departements-
chefen.*

Jag har icke heller något att erinra mot att statens ersättning till staden för taxeringsarbetet i Stockholm bestämmas till ett fast belopp av den storleksordning varmed räknats vid förhandlingarna i ämnet; detta innebär likväl icke ett godtagande i princip av de grunder som tillämpats vid beräkningen av beloppet. Utanför ifrågavarande ersättning torde emellertid lämpligen böra läggas arvoden till ordförande och vissa kronoombud i taxeringsnämnderna. I överensstämmelse härmed synes det förenämnda beloppet 940 601 kronor böra minskas med nämnda arvoden, för närvarande beräknade till omkring 260 000 kronor, till i runt tal 680 000 kronor. Då kronan för närvarande för taxeringsarbetet i Stockholm, bortsett från nämnda arvoden, vid sidan av ersättningen å 250 000 kronor lämnar gottgörelse med sammanlagt omkring 140 000 kronor för olika slag av kostnader, innebär förslaget en ökning av kronans bidrag med omkring 290 000 kronor. Ifrågavarande kostnader torde, såsom fallet varit med tidigare utgående bidrag av liknande slag, få bestridas från förslagsanslaget till kostnader för årlig taxering och utgå i efterskott.

De nu föreslagna ersättningsgrunderna synas lämpligen böra gälla för fem år, räknat från och med den 1 januari 1944. För tiden 1 oktober—31 december 1943 förutsattes sålunda ersättning alltjämt skola utgå enligt de av 1943 års riksdag beslutade grunderna. I enlighet med det anförda bör av riksdagen inhämtas bemyndigande för Kungl. Maj:t att, årligen under fem år, låta till Stockholms stad utbetala ett belopp av 680 000 kronor under villkor att staden för samma tid — med motsvarande undantag som hittills gällt i fråga om arvoden till ordförande och vissa kronoombud i taxeringsnämnderna — bestrider alla med taxeringsarbetet i Stockholm förenade kostnader, vilka enligt 145 § taxeringsförordningen eller 13 § förordningen om åsättande i vissa fall av särskilt uppskattningsvärde å fastighet skola bestridas av statsmedel. Såsom ytterligare villkor för ersättningens utbetalande

bör gälla, att staden fullgör sin bidragsskyldighet i fråga om intressekontorets restskatteförmedling enligt avtalsförslaget.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

bemyndiga Kungl. Maj:t att för en tid av fem år, räknat från och med den 1 januari 1944, medgiva, att i stället för ersättning, som jämlikt 145 § taxeringsförordningen eller 13 § förordningen om åsättande i vissa fall av särskilt uppskattningsvärde å fastighet skall utgå av statsmedel till personer, som biträtt med taxeringsarbete i Stockholms stad, må utbetalas ersättning i enlighet med vad i det föregående angivits.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ivar Löfqvist.